RESOLUTSIOON ([1])

taimekaitsevahendeid, seemneid ja muid põllumajandussisendeid hõlmava ebaseadusliku kaubanduse mõju kohta AKV riikide majandusele

(2018/C 415/02)

AKV–ELi parlamentaarne ühisassamblee,

— mis kohtus 18.–20. juunil 2018 Brüsselis (Belgia),

— võttes arvesse kodukorra artikli 18 lõiget 1,

— võttes arvesse 23. juunil 2000. aastal Cotonous allakirjutatud partnerluslepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel (Cotonou leping) ([2]), mida on muudetud 2005. ja 2010. aastal ([3]),

— võttes arvesse ÜRO säästva arengu teemalist tippkohtumist ja ÜRO Peaassamblee 25. septembril 2015. aastal vastu võetud lõppdokumenti pealkirjaga „Säästva arengu tegevuskava aastani 2030: „Muudame oma maailma““ ning eelkõige kestliku arengu 2. eesmärki, nimelt kaotada nälg, saavutada toiduga kindlustatus ja parem toitumine ning toetada säästvat põllumajandust ([4]),

— võttes arvesse ÜRO eriraportööri 8. märtsi 2011. aasta aruannet A/HRC/16/49 „Agroökoloogia ja õigus toidule“,

— võttes arvesse AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee 21. detsembri 2016. aasta resolutsiooni põllumajandusliku pereettevõtluse ja väikepõllumajandustootmise probleemide kohta AKV riikides,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi 15. veebruari 2017. aasta resolutsiooni madala riskiastmega bioloogiliste pestitsiidide kohta ([5]),

— võttes arvesse punkti 56 Euroopa Parlamendi, nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate ning komisjoni 30. juuni 2017. aasta ühisavalduses uue Euroopa arengukonsensuse „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik“ kohta ([6]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrust (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid ([7]),

— võttes arvesse nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiivi 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta ([8]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiivi 98/8/EÜ, mis käsitleb biotsiidide turuleviimist ([9]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta ([10]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrust (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist ([11]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet ([12]),

---

([1]) Vastu võetud 20. juunil 2018. aastal AKV–ELi parlamentaarsel ühisassambleel Brüsselis (Belgia).
([2]) EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3.
([3]) ELT L 287, 4.11.2010, lk 3.
([4]) ÜRO Peaassamblee resolutsioon A/RES/70/1.
([5]) Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0042.
([6]) ELT C 210, 30.6.2017, lk 1.
([7]) ELT L 317, 23.11.2016, lk 4.
([8]) EÜT L 230, 19.8.1991, lk 1.
([9]) EÜT L 123, 24.4.1998, lk 1.
([10]) ELT L 309, 24.11.2009, lk 1.
([11]) ELT L 167, 27.6.2012, lk 1.
([12]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R1907-20140410&from=EN

— võttes arvesse 5.–6. detsembril 2017. aastal toimunud AKV ministrite nõukogu 106. istungjärgul vastu võetud otsuseid, ([13]) resolutsioone ja deklaratsiooni,

— võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni, ÜRO Peaassamblee 25. septembri 2015. aasta resolutsiooni 70/1, kestliku arengu tippkohtumise lõppdokumenti pealkirjaga „Muudame oma maailma. Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030“ ning eelkõige kestliku arengu 2. eesmärki,

— võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni rahvusvahelist taimekaitsekonventsiooni, mis võeti vastu 1952. aastal, et tõkestada taimedele kahjulike organismide sissetoomist ja levikut ([14]),

— võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioone tervise ja tööohutuse kohta põllumajandussektoris, konkreetselt konventsiooni nr 170, mis käsitleb kemikaalide tööl kasutamise turvalisust ([15]) ning konventsiooni nr 184, mis käsitleb tervist ja tööohutust põllumajandussektoris ([16]),

— võttes arvesse ÜRO eriraportööri 24. jaanuari 2017. aasta aruannet A/HRC/34/48 ([17]),

— võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni ja Maailma Terviseorganisatsiooni rahvusvahelist tegevusjuhendit pestitsiidihalduse kohta „Guidelines on Highly Hazardous Pesticides“ (juhised väga kahjulike pestitsiidide kohta) (Rooma, märts 2016),

— võttes arvesse Maailma Terviseorganisatsiooni 1995. aasta sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingut ([18]) ning rahvusvahelist tegevusjuhendit taimekaitsevahendite, pestitsiidide, seemnete ja muude sisendite (PPPSIde) kohta,

— võttes arvesse WTO 3.–6. detsembril 2013. aastal Balil toimunud 9. ministrite konverentsi deklaratsiooni, mis käsitles riigivaru loomist toiduga kindlustatuse tagamiseks ([19]),

— võttes arvesse rahvusvahelise arengule suunatud põllumajandusteaduste ja tehnoloogia hindamise institutsiooni 2009. aasta aruannet „Põllumajandus teelahkmel“ ([20]),

— võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) pestitsiidide ebaseaduslikku kaubandust käsitlevat võrgustikku,

— võttes arvesse majandusarengu-, rahandus- ja kaubanduskomitee raportit (AKV–EL/xxxxxx),

A. arvestades, et põllumajandusel on tähtis koht AKV riikide kestlikus arengus, vaesuse vähendamises ja näljahäda kaotamises;

B. arvestades, et ÜRO eriraportööri 2011. aasta aruandes „Agroökoloogia ja õigus toidule“ toodud soovitused näitavad, et agroökoloogia suudab 10 aasta jooksul kahekordistada toidutootmist, leevendades samas kliimamuutust ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemist, ning vähendada maapiirkondade vaesust;

C. arvestades, et intensiivse põllumajanduse arendamine sõltub teadusuuringutest – mida kontrollivad enamasti põllumajanduslike kemikaalide tööstus ja ravimitööstus – ning keemiliste ainete (nt taimekaitsevahendid, seemned ja muud põllumajandussisendid) kasutamisest;

D. arvestades, et rahvusvaheline kogukond on kasutusele võtnud mitu õigusakti, millega kehtestatakse rahvusvaheline konsensus kaubanduseks, toiduohutuse saavutamiseks ja inimtervise hoidmiseks vajalike PPPSIde kohta; arvestades samas, et toiduainetööstuse ebaseaduslike kaupade, eriti ebaseaduslike pestitsiidide kasutamine toiduainetes üle maailma kasvab ja sellesse on kaasatud väga keerukad kuritegelikud võrgustikud ja organiseeritud kuritegevus;

([13]) Otsus nr 12/CVI/18, mis käsitleb mittetariifseid tõkkeid
([14]) https://www.ippc.int/en/history-of-the-ippc/
([15]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C170
([16]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C184
([17]) http://www.cms.int/sites/default/files/document/UN-Human%20Rights%20Council_AHRC3448_Adversive%20effects%20of%20pesticides.pdf
([18]) https://www.wto.org/english/tratop_e/sps_e/spsagr_e.htm
([19]) https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/desci38_e.htm
([20]) http://www.fao.org/fileadmin/templates/est/Investment/Agriculture_at_a_Crossroads_Global_Report_IAASTD.pdf

E. arvestades, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni ning Maailma Terviseorganisatsiooni hinnangul ei vasta enam kui 30 % arenguriikidesse müüdavatest pestitsiididest rahvusvahelistele standarditele ning on sageli valesti märgistatud või tuvastamata;

F. arvestades, et turul on palju ebaseaduslikke tooteid, sh kohalike ametiasutuste poolt heaks kiitmata ained ja võltsitud, aegunud või muudetud koostisega võltsitud pakendite või märgistusega tooted;

G. arvestades, et taimekaitsevahendite, pestitsiidide, seemnete ja muude sisendite kontrollimata kasutamisel on asjaomaste riikide keskkonnale, inimtervisele ja majandusele kahjulik mõju;

H. arvestades, et kõige ilmsemad on ohud inimeste tervisele, eriti kõrva-nina-kurguhaigused, nahka, kopse ja seedesüsteemi mõjutavad haigused ning vähk, kusjuures peamised ohvrid on noored ja naised, kuna nende osakaal on toiduainetööstuse nendes sektorites, kus PPPSIsid kasutatakse, kõige suurem;

I. arvestades, et ÜRO eriraportööri õigust toidule käsitlev aruandes näidatakse, et PPPSId põhjustavad igal aastal 200 000 inimese surma ägeda mürgistuse läbi, kusjuures 99 % juhtumitest esineb arenguriikides;

J. arvestades, et rahvusvahelistele standarditele mittevastavate pestitsiidide kasutamine vähendab ka usaldust põllumajandustoodete vastu ning seega ekspordi edasise suurendamise potentsiaali;

K. arvestades, et seaduslikud põllumajanduskemikaalid, sh pestitsiidid kujutavad endast ohutusprobleeme ja terviseohte kogu olelusringi jooksul, kusjuures potentsiaalselt kõige kahjulikumad tagajärjed ilmnevad ladustamis-, transportimis- ja jaotus-, kasutus- ja kõrvaldamisetappides; arvestades, et AKV riikide valitsused puutuvad PPPSIde tõhusa õigusraamistiku väljaarendamisel kokku suurte piirangutega, nagu andmete puudumine, ebapiisav eelarve ja personal ning seaduste ebapiisav kohaldamine, mis põhjustab PPPSIde ulatuslikku salakaubandust;

L. arvestades, et ebaseaduslik kaubandus vähendab võimalikku maksutulu, häirib rahavoogude juhtimist ja vähendab usaldust avalik-õiguslike institutsioonide vastu, takistades juurdepääsu väliskapitalile ning põhjustades riigi vara investeeringute suuremaid riskipreemiaid ja aeglasemat majandusarengut;

M. arvestades, et enamikul AKV riikidel ei ole PPPSIde reguleerimiseks välja töötatud õigusakte ning riigid, kellel need on, ei ole suutnud nende toodete salakaubaveo ärahoidmiseks kehtestada sobivaid ja rangeid eeskirju;

N. arvestades, et PPPSIde paljudel kasutajatel puudub koolitus- või haridustase, mis on vajalik nende toodete tehniliste omaduste mõistmiseks, ning nad ei mõista seetõttu nende kahulikku mõju tervisele, majandusele ja keskkonnale;

O. arvestades, et põllumajandusturgude üleilmne liberaliseerimine, ebaseaduslike PPPSIde madal hind, kasutajate koolitamise ja teadmiste puudus, ebapiisavad õigusaktid ja AKV riikide ebapiisav järelevalve suudavad mingil määral selgitada nende ebaseaduslike toodete levikut AKV turgudele;

1. on seisukohal, et on vaja koostada selge strateegia PPPSIde ebaseadusliku kaubandusega võitlemiseks ja toiduga kindlustatuse edendamiseks, toetades tehnoloogilisi lahendusi, mis viiks iga klimaatilise või geograafilise piirkonna jaoks sobivate kohalike seemnete väljaarendamiseni ning mahe-PPPSIde tootmiseni; lisab, et see strateegia peaks põhinema agroökoloogia ja põllumajandusliku pereettevõtluse toetamisel, mis austaks keskkonda ning aitaks välja arendada sotsiaalset ja solidaarsusel põhinevat majandust;

2. nõuab, et EL ja liikmesriigid teeksid teoks Euroopa uues arengukonsensuses antud lubaduse toetada agroökoloogiat muu hulgas Euroopa investeerimiskava ja Euroopa Kestliku Arengu Fondi põllumajandusinvesteeringute kaudu ning kajastades seda lubadust järgmises mitmeaastases finantsraamistikus, et rakendada kestliku arengu tegevuskava aastani 2030. aastani ja Pariisi kliimakokkulepet;

3. märgib, et PPPSIde abil pakutud võimalustega põllumajanduse arengule kasu toomiseks peaksid AKV riigid:

a) tutvuma PPPSIsid käsitlevate rahvusvaheliste ja riiklike õigusraamistikega;

b) lahendama mitu struktuurset probleemi, mis takistavad nende toodete seaduslikku ja tõhusat edendamist;

c) tuvastama PPPSIdega seotud riskid, et PPPSIde ebaseaduslikku kaubandust ennetada, selle mõju hallata ja see lõpuks oma majandusest välja juurida;

d) keelustama fumigatsiooni ning kehtestama vee ja bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks ranged eeskirjad;

e) kehtestama ranged eeskirjad PPPSIdega kokkupuutuvate töötajate tervise kaitseks – pöörates erilist tähelepanu naistele –, pidades silmas meditsiinitöötajatele PPPSIde tervisemõjusid käsitlevate koolituste pakkumist;

4. kutsub üles edendama maheväetiste kasutamist ja põllumajandustavasid, kus kasutatakse seaduslike PPPSIde mõistlikke koguseid; kutsub samas AKV riike üles mõtlema nende ainete kasutamise üle, mis on küll seaduslikud, aga millel on tõestatud kahjulik mõju keskkonnale, bioloogilisele mitmekesisusele ja inimeste tervisele;

5. rõhutab vajadust konsolideerida ettevõtetest sõltumatut avaliku sektori oskusteavet, mis aitaks tuvastada PPPSIde ebaseadusliku kaubandusega tegelejaid, organiseeritud kuritegevuse rühmi ja võrgustikke, ning võtta konkreetseid meetmeid ebaseaduslike pestitsiidide importimise, müügi ja kasutamise ennetamiseks ning sellega võitlemiseks;

6. rõhutab PPPSIde sobimatust kasutamisest põhjustatud välismõjude riikliku kontrollimise vajadust;

7. kutsub üles keelustama kõiki PPPSIsid, mis on kahjulikud mesilastele ja tolmlejatele;

8. rõhutab PPPSIde müügilubade kriteeriumide põhjaliku läbivaatamise vajadust, tagades, et menetlus põhineb valdkonnast sõltumatutel andmetel ja teaduslikel tõenditel ning kõigis olukordades valitseb ettevaatuspõhimõte;

9. rõhutab vajadust kehtestada meetmed nende karistamiseks, kes on ettevõtetes ja ametiasutustes vastutavad müügilubade saamise eesmärgil andmete varjamise või muutmise eest;

10. kutsub üles võtma mõjusaid meetmeid salakaubanduse ja toiduga kindlustamatusega tegelemiseks tehnilise ja rahandusliku abi ning ELi liikmesriikide karmide meetmete näol, et võidelda võltsitud PPPSIde ekspordi või transiidi vastu nende territooriumil;

11. kordab, et kiiresti on vaja tõsta põllumajandustootjate, väiketootjate ja kauplejate teadlikkust ja neid koolitada, et nad mõistaksid ebaseaduslike PPPSIdega seotud probleemi, nende ebatõhusust ja ohtu;

12. märgib PPPSIde kohta teabe levitamise olulisust, et tootjad, kasutajad ja tarbijad saaksid võtta kasutusele mõistlikke ohutustavasid; on arvamusel, et selleks peaks teadlikkuse tõstmine keskenduma kollektiivile, mitte vaid asjaomastele ekspertidele;

13. rõhutab, et AKV riikide valitsused peavad võtma meetmeid õigusaktide edendamiseks ja tõhustamiseks, eelõige asjaomase süüteo sätestamisega, et õigusrikkujatele oleks võimalik määrata kriminaalkaristusi, kontrollida nii oma piirides kui ka väljaspool ebaseaduslike PPPSIde voogu ning luua riiklikul tasandil laboreid ja viljahoidlaid, mis on sobilikud kohalikule kliimale vastupidavate kohalike taimekasvatussaaduste hoiustamiseks;

14. soovitab asjaomaseid tooteid tootvatel ja müüvatel ettevõtetel pakkuda neid AKV riikide põllumajandustootjatele mahu, kontsentratsiooni ja pakendite mõttes sobilikus vormis, et soodustada nende kasutamist, vähendada maksumust ning kokkupuute-, sissehingamis- ja allaneelamisohtu; soovitab nende eesmärkide saavutamiseks organiseerida tõhusad jäätmete kõrvaldamise meetmed;

15. rõhutab, et on vaja sisse seada tõeliselt hoiatavad kriminaalkaristused võltstoodete või kehtivatele õigusaktidele mittevastavate toodete jaotamise ja müügi eest;

16. kutsub üles tegema tihedamat rahvusvahelist koostööd võltsitud või ebaseaduslike toodete tootmise, eksportimise või importimise eest ning intellektuaalse vara eeskirjade eiramise eest karmimate karistuste kehtestamiseks;

17. kutsub AKV riike ja ELi liikmesriike üles suurendama vastastikuseid tollivaldkonna haldustoetusi, et võimalikult selgelt tuvastada võltsitud või muudetud koostisega PPPSIde transporditeid ja ladustamiskohti ning võtta ühiseid meetmeid nende sulgemiseks näiteks tarnete jälgimise ja ühiste uurimismeeskondade loomise teel;

18. toetab võltsimise vastase võitluse tõhustamiseks piirkondliku lähenemise tugevdamist, kuna AKV riikides tuleb luua piirkondlikke laboreid ning suurendada sama piirkonna AKV riikide tollivaldkonna piirkondlikku koostööd ja laiendada PPPSIde alase teabe vahetuse võrgustikke;

19. rõhutab, et piirkondlik koostöö, eriti kui sellega hõlmatakse tüübikinnituste vastastikkust tunnustamist, teeb võimalikuks turvalise ja usaldusväärse vaba liikumise, mis on piirkondliku ja kontinentaalse turu jaoks ülioluline;

20. toetab avaliku teadusuuringute fondi loomist AKV ja ELi vahelise koostöö osana, mille puhul on tagatud sõltumatus valdkonna ettevõtetest, ning agronoomia mitme sektori arendamist, sh põllumajandusalase keskhariduse ja kõrgharidusena, mida saab kasutada selleks, et tugevdada AKV riikide võimet kehtestada riiklikud PPPSIde heakskiitmise ja sertifitseerimise menetlused ning mahepõllukultuuride tootjate teavitus- ja koolituskavad;

21. kutsub üles võtma kasutusele kohustuslik, tõhus ja range avaliku kvaliteedikontrolli süsteem ning hävitama rikutud kaup kooskõlas WHO ning ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni nõuetega, samuti võtma kasutusele PPPSIde jälgimismehhanism, et nende koostist ja päritolu määrata ning neid tuvastada;

22. teeb kaaspresidentidele ülesandeks edastada käesolev resolutsioon AKV-ELi ministrite nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Komisjonile, Euroopa Ülemkogule, Aafrika Liidule, Üleaafrikalisele Parlamendile, piirkondlikele ja riikide parlamentidele ja AKV riikidega seotud piirkondlikele organisatsioonidele, Euroopa Investeerimispangale ja Maailmapangale.